

[Anne Grete Holmsgård]

bankerne får en lille smule færre udlån, men de forsvinder ikke, for de bliver bare flyttet over til det grå lånemarked i stedet for, og det kan kontokæderne og andre så lukrere på. Men der sker i hvert tilfælde ikke nogen begrænsning af udlånmængden på grund af denne henstilling og heller ikke på grund af resten af den pakke, der ligger på bordet.

Hvis man nu virkelig havde været indstillet på at begrænse udlånene og dermed opsu-ge en del af den købekraft, som består i, at man går hen et andet sted og låner nogle penge og så forbruger dem på forhånd, så havde man faktisk tre muligheder.

Den ene var en renteforhøjelse. Formentlig ville regeringen hellere skære sin højre arm eller sit højre ben af end gå til den model.

Den anden består i, at man kunne lægge restriktioner på udlån i det hele taget. Det inkluderer naturligvis finanslånene, som momsregistrerede virksomheder frit kan optage i dag i udlandet, det gælder den egentlige organiserede udlånsvirksomhed i banker og sparekasser, og det gælder hele det grå marked.

Den tredje mulighed var at fjerne incitamentet eller i hvert tilfælde det vigtigste incitament til at låne, og det ligger i vore skatteregler. Man kunne simpelt hen sige, at renter ikke længere er fradragsberettigede.

Hvis jeg skulle vælge, skulle det være nr. 2 og nr. 3 af disse modeller. Det ville få en effekt, men det har øjensynlig ikke strejft regeringens tanker, i hvert tilfælde ikke den del, der bliver fremlagt for offentligheden, at man kunne benytte disse to modeller. Det har såmænd nok strejft en af ministrene, men man har ladet være, fordi det i virkeligheden ville være et effektivt middel over for dem, der har de bedste muligheder for at optage forbrugslån. En stor del af dem – om end ikke alle – er regeringens egen vælgerbasis, og den vil man helst ikke ramme. Derfor har man ladet være med at gå ind med nogle foranstaltninger, som ville have sikker effekt på betalingsbalancen, og som ville ramme socialt rimeligt. Det har man ikke gjort, idet man simpelt hen har rystet i bukserne.

Hvad har man så gjort i stedet for? Man har foreslået en særskat på kommunernes bygge- og anlægsvirksomhed. Hvad angår 10 pct.-delen, som handler om de anlægsaktiviteter, der allerede er i gang, er det en klar

særskat, for man kan jo ikke bare aflyse et anlægsarbejde, man allerede er gået i gang med.

Til den anden del har kommunerne og amterne i princippet mulighed for at sige: vi vil simpelt hen ikke betale de 20 pct., så vi udskyder anlægsarbejderne til 1987. Den helt sikre effekt er, at der kommer et boom i den overophedning, alle taler så meget om fra denne talerstol og siger er det store problem. Hr. Niels Helveg Petersen var oppe at sige det. Det står i de papirer, vi har fået, osv.

Der sker virkelig en overophedning, for hvad får man så? Så får man både de anlægsaktiviteter, som er planlagt for 1987, og dem, der skulle have været igangsat i 1986, koncentreret i 1987, og så kommer der virkelig overophedningsproblemer, hvor de i dag er begrænsede til nogle bestemte geografiske områder, og hvor vi oven i købet står over for en vintersæson, hvor bygge- og anlægsvirksomheden i forvejen formindskes eller i det mindste er mindre end i sommersæsonen. Det næste halve år er der formentlig ikke nogen som helst overophedning, idet det er vintersæson.

I øvrigt kunne man løse det problem på en anden måde. Man kunne løse det ved at lave en anden planlægning for bygge- og anlægsarbejder. Eftersom indgrebet udelukkende går på den offentlige sektor, har man oven i købet temmelig let ved at gøre det.

Den anden temmelig sikre effekt af indgrebet over for kommunerne og amterne – hvis det ellers føres igennem, som det ser ud nu – er en stigning i arbejdsløsheden. Det kan siges rimelig sikkert, fordi det er vintersæson, og fordi der stadig væk er arbejdsløshed inden for SiDs område, bygge og anlæg. Det er hovedsagelig det område, det kommer til at ramme, fordi det er betonbyggeri, det er cementbyggeri, vi taler om her.

Hvis der sker en indskrænkning på de 2,5 mia kr., regeringen selv forudsætter, giver det en arbejdsløshed på et sted mellem 9.000 og 10.000, måske mellem 9.000 og 9.500, dels inden for bygge- og anlægsvirksomhed, dels inden for de leverende erhverv. Så kan man selv gange op og sjesse sig til, hvor mange af de planlagte aktiviteter der går ud, hvis det i stedet for bliver 5 mia kr. Så bliver det den dobbelte effekt med hensyn til arbejdsløshedstallet på grund af dette indgreb. Bevares, det tjener den offentlige sektor da lidt på,